

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Farabi Hastanesi)
Başhekimliği

SAĞLIK HİZMETİ SÜREÇLERİNDE HASTA MAHREMİYETİN SAĞLANMASI PROSEDÜRÜ

Dok. Kod: HD.PR.01

Yayın Tarihi: 09.01.2017

Revizyon No:02

Revizyon Tarihi:10.03.2021

Sayfa Sayısı:4

1.0 AMAÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesine muayene, tetkik, tedavi ve girişimsel işlemler için başvuran hastalarımız ve yatan hastaların tüm sağlık hizmeti süreçlerinde mahremiyetinin sağlanması amaçlanmaktadır.

2.0 KAPSAM

KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesine başvuran ve tedavi olan tüm hasta ve hasta yakınlarını kapsamaktadır.

3.0 KISALTMALAR

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi

4.0 TANIMLAR

Mahremiyet: Hastanın bakım ve tedavi amacıyla (tetkik sonuçları, hastalığı ve tedavisi ile ilgili bilgiler) ya da başka bir sebeple açıklamak zorunda olduğu ancak, toplumdaki diğer bireylerin bilgisinden saklamak istediği yaşama alanını ifade etmektedir.

Bilişsel Mahremiyet: Bireyin kişisel bilgilerine başkaları tarafından ulaşılma durumunu kontrol edebilmesidir. Bireyin kendisiyle ilgili bilgileri nasıl, ne zaman ve ne ölçüde ifade edebileceği kararını verme hakkı olarak tanımlanmaktadır.

Psikolojik Mahremiyet: Bireyin değerleri, inançları ve onu etkileyen diğer konulardaki bilgileri kontrol etme, düşünce ve duygularını, hangi koşullar altında ve kiminle paylaşacağına karar verme hakkıdır.

Sosyal Mahremiyet: Bireyin, sosyal ilişkilerinin yönetimi, yani ilişkinin tarafları, sıklığı ve etkileşimine ilişkin kontrolünün olmasıdır.

5.0 SORUMLULAR

• Başhekimlik
• Hastane Başmüdür V.
• Kalite Koordinatörlüğü
• Başhemşirelik
• Anabilim /Bilim Dalı Başkanlıkları
• Tüm Hekimler, Hemşire, Personeller

6.0 FALİYET AKIŞI

6.1 FİZİKSEL MAHREMİYETİN SAĞLANMASI

6.2 TIBBİ MAHREMİYETİN SAĞLANMASI

6.3 BİLGİ MAHREMİYETİNİN SAĞLANMASI

6.4 KİŞİNİN SAĞLIK DURUMU İLE İLGİLİ MAHREMİYET

6.5 MEDYA KARŞISINDA HASTA MAHREMİYETİ

6.6 SOSYAL MAHREMİYETİN KORUNMASI

6.7 PSİKOLOJİK MAHREMİYETİN KORUNMASI

6.8 ÖLÜ KİŞİNİN BEDENİNE AİT MAHREMİYET

6.1 FİZİKSEL MAHREMİYETİN SAĞLANMASI

Hastanemize muayene, tetkik, girişimsel işlem için başvuran tüm hastalarda;

- Hasta muayenesi paravan veya perde arkasında, üçüncü kişilerin görmesi engellenerek yapılır. Muayene odasında veya girişim alanının da görevliler dışında kişi olmamalıdır.
- Hastanın izin verdiği kişiler ve hekimin bulunmasında yarar gördüğü yakınları kalabilir. Her türlü sağlık hizmeti sırasında, ilgili sağlık çalışanı ve hasta yakını (hastanın onayı dahilinde) dışındaki kişilerin ortamda bulunması engellenerek hasta mahremiyeti sağlanmaktadır.

- Hasta muayene odalarında fiziki şartlar elverdiğince ve hasta yatakları arasında hasta mahremiyetini sağlamaya yönelik perde, paravan vs. gibi araçlar kullanılarak hasta mahremiyeti sağlanmaktadır.
- Polikliniklerde, uygulama alanlarında, hasta odalarında kontrolsüz girişlerin önlenmesi gereken durumlarda kapının dışarıdan açılması engellenir.
- Hastalar, belirlenmiş bir sistem dahilinde ve sıra ile muayene odasına çağrılmaktadır. Çağrı ekranları hasta mahremiyeti gözetilerek düzenlenmiş ve isim kısaltması yapılmıştır.
- Radyoloji ünitesinde hastalara ait hazırlanma odası/kabini bulunmaktadır. Bu kabinlerde hastaların kullanabileceği uygun temiz örtü/önlük bulundurulur, değerli eşyaların korunmasına yönelik kilitlenebilir dolaplar hazırlanmıştır. Hastaların görüntüleme alanına tek tek alınmaları sağlanarak çekim esnasında görüntüleme alanı kilitlenmektedir.
- Acil servislere fiziksel yapı güvenlik, izlenebilirlik, sadelik, esnek, modüler yapı, gizlilik ve mahremiyetin sağlanması ilkeleri göz önünde bulundurulur düzenlenme yapılmıştır.
- Acil serviste hasta ve çalışanların can ve mal güvenliği sağlamak amacı ile kameraların yerleşimi sırasında hasta ve çalışan mahremiyeti dikkate alınarak genel kullanım alanları izlenimi sağlanmaktadır.
- Pediatri adölesan polikliniklerinde ergen çocukların muayenesi sırasında ebeveyn bulundurulması sağlanır.

6.2 TIBBİ MAHREMİYETİN SAĞLANMASI

- Tıbben bölgenin hazırlanması gereken durumlarda, olması gereken görevliler dışındakiler bu ortamda bulundurulmaz ve hastayı hazırlama işlemleri esnasında (Hastaya ameliyat öncesi iç çamaşırlarının çıkarılması vs. önlük giydirme, bone takma gibi.) mahremiyet esasları dikkate alınarak yapılır.
- Kan Alma Ünitelerinde hem tıp etiği ve hasta hakları hem de kalite kriterlerinin bir gereği olarak paravan veya perde sistemi mevcuttur.
- Hasta/hasta yakınları bilgilendirilmesi sırasında hekim, *“Hasta ve Hasta Yakınının Bilgilendirmesi ve Rızasının Alınması Prosedürü”* doğrultusunda hasta mahremiyeti sağlanarak yapılmaktadır.

6.3 BİLGİ MAHREMİYETİNİN SAĞLANMASI

6.3.1 Kayıtsız bilgi mahremiyeti

- Hastanın tıbbi değerlendirmeleri gizlilik içerisinde yürütülür.
- Sağlık çalışanları arasındaki tıbbi bilgi akışı sırasında gizlilik ilkesi korunarak hasta mahremiyetine özen gösterilir.
- Hastanın bize vermiş olduğu tıbbi öyküsü ve diğer konuşmaların hasta ve hekimin izni olmayan üçüncü kişiler tarafından duyulması engellenir.
- Poliklinik muayenelerinde hasta mahremiyetini sağlamak için hasta isminin kullanılmasını istemiyorsa kendisinin belirlediği bir rumuz kullanılır.
- Bilgi mahremiyeti açısından ameliyat olan hastaların bilgilendirme ekranında adının ve soyadının kısaltması kullanılır.
- Sözlü bilgilendirmeler sadece hastanın işitebileceği ses tonuyla yapılır.
- Fakültemizin tüm çalışanları hastalarımıza özel olan (ilgili görevliler arasında olan bilgilendirme, hastanın anlatması, yakını ile paylaşım vb.) tesadüfen veya görevleri sırasında şahit oldukları bilgilerin orada saklı kalmasına özen göstermek ve diğer ortamlara taşımamak (başka kurumlar, diğer kişiler, ortamlar) bakımından sorumludurlar

6.3.2 Kayıtlı Bilgi Mahremiyeti

- Hasta kendine dair tıbbi ve diğer bilgilerin kendisi dışında ki kişilerle paylaşılmasını istememe hakkına sahiptir. Elektronik ortamda yapılan kayıtlarda ekranın görülmesi engellenir. Hastane personeline verilen yetkilendirme hasta mahremiyetini ihlal etmeyecek şekilde yapılır.
- Hastaya ait bilgiler/tetikler ve görüntüler ancak kişilerin kendilerine verilebilir.
- Özel durumlarda adının açıklanmasını istemeyen hastalar kayıt personeline durumu bildirir. Hastaya rumuz uygulaması yapılabilir.
- Kayıt sırasında hasta bilgileri alınırken mahremiyete özen gösterilir.
- Ayrıca hastanedeki tüm personeller ve hizmet alınan firmalar ile gizlilik sözleşmesi imzalanmış olup, hastanedeki bilgilerle ilgili 3. Kişilere herhangi bir bilgi akışının olmaması için önlemler alınmıştır.

- Ameliyat olan hastanın yakınlarının bilgi alabilmelerini sağlamak amacı ile sürekli güncellenebilen bilgi sistemleri ile entegre monitör hastanemiz ameliyathane bekleme salonuna kurulmuştur. Bilgilendirme sisteminin hasta mahremiyetini sağlayacak şekilde isim kısaltma vs. göz önünde bulundurularak düzenlemeler sağlanmıştır.
- Doğum yapan hastanın yakınlarının bilgi alabilmelerini sağlamak amacı ile sürekli güncellenebilen bilgi sistemleri ile entegre monitör hastanemiz doğumhane ünitesine kurulmuştur. Bilgilendirme sisteminin hasta mahremiyetini sağlayacak şekilde isim kısaltma vs. göz önünde bulundurularak düzenlemeler sağlanmıştır.

6.3.3 Tıbbi Kayıtlara Erişimde Bilgi Mahremiyeti ve Güvenliği

- Hastane bölümlerinde çalışan personelin yetkilendirildiği alanlarla ilgili HBYS kullanıcı kodu ve şifresi ile veri kayıt yapmaktadır.
- Hastane Bilgi Yönetim Sistemi kullanıcılarına yönelik gizlilik sözleşmesi otomasyon kullanıcısı olan tüm çalışanlara imzalatılarak özlük dosyalarına birer örneği eklenmiştir.
- Otomasyon sisteminde kayıt yapma ve bilgilere ulaşma şifre uygulaması ve meslek bazı yetkilendirmeler ile yapılmıştır.
- Kullanıcıların sisteme kaydettiği nitelikli hizmetlerin hiçbiri yönetim onayı olmadan, bilgi işlem personeli haricinde hiçbir personel tarafından silinemez.
- Belirlenen şifre ile yapılan tüm işlemlerin idari ve yasal sorumluluğu söz konusu şifrenin tanımlanmış kullanıcıya ait olduğundan, verilen şifre kullanıcı tarafından değiştirilerek kullanılır.
- Bilgi güvenliği açısından ilişkisi kesilen personelin şifresinin bir an önce iptali esastır. İlişkisi kesilen personelin tüm şifreleri ve kullanıcı yetkileri kullanıma kapatılır.
- Hasta kayıtları ve dosyalarına ilgili görevliler dışında ulaşımın engellenmesi için hekim, hemşire, tıbbi sekreterler tarafından gerekli önlemler alınır.
- Hasta dosyasını (basılı, yazılı) hasta görmek isterse, Başhekimlik ve hekimin izni ile bir görevli refakatinde ve yerinde görmesine izin verilebilir
- Hasta kendisine dair tıbbi ve diğer bilgilerin kendisi dışında ki kişilerle paylaşılmasını istememe hakkına sahiptir.
- Tıbbi kayıtların erişime engellenmesi, aktarılması ya da üzerinde değişiklik yapılması durumunda resmi evrak yöntemi ile idarenin onayı alınarak gerekli işlemler bilgi işlem otomasyon tarafından yapılır.
- Kişinin rızasına dayansa bile, kişilik haklarından bütünüyle vazgeçilmesi, bu hakların başkalarına devri veya aşırı şekilde sınırlandırılması neticesini doğuran hallerde bilginin açıklanması, bunları açıklayanın hukuki sorumluluğunu kaldırmaz.
- Hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmaksızın hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifşa edilmesi, personelin ve diğer kimselerin hukuki ve cezai sorumluluğunu da gerektirir.
- Araştırma ve eğitim için yapılan faaliyetlerde de kimlik bilgileri hastanın rızası olmaksızın açıklanamaz.

6.4 KİŞİNİN SAĞLIK DURUMU İLE İLGİLİ MAHREMİYET

- Kişilerin sağlık durumları kişiye ait özel bilgilerdir.
- Hastanın sağlık durumu ile ilgili bilgiler hasta istemedikçe yakınlarına verilmez.
- Tıbbi süreç makul bir gizlilik ortamında gerçekleştirilir.
- Aile bireyleri dışındaki kişilere bilgi verilmesi hasta kişinin mahremiyetinin ihlali anlamına gelmektedir.
- Hasta hakkında bilgi talep eden kişinin hasta ile olan ailesel yakınlık derecesine göre bilgi verilmeli, ilk tıbbi izlenim bazen yanıltıcı olabileceğinden, hastanın tıbbi durumuyla ilgili sorulara basit ve yüzeysel cevaplar verilmelidir.
- Hastalığın mahiyeti gerekmedikçe hastanın şahsi ve ailevi hayatına müdahale edilmez

6.5 MEDYA KARŞISINDA HASTA MAHREMİYETİ

- Hasta mahremiyeti açısından kişisel görüntü alınması hasta hakkı ihlalini ortaya çıkarmaktadır.

- Hastaya tıbbi müdahaleler acil ve yerinde müdahale gerekmediği durumlarda, hastanın kişisel sağlık bilgileri medyayla paylaşılmamalıdır.

6.6 SOSYAL MAHREMİYETİN KORUNMASI

- Mahremiyetin anlaşılmasında kültürel boyutlar da önem taşımaktadır. Zira tüm kültürlerde mahremiyeti düzenleyici kurallar bulunmakla birlikte, mahremiyetin düzenlenme şekli ve mekanizmaları kültüre özgüdür.
- Hatanın sosyokültürel özellikleri nedeni ile gündeme getirdiği mahremiyete ilişkin farklı algı ve beklentileri dikkate alınarak mahremiyet sağlanır.

6.7 PSİKOLOJİK MAHREMİYETİN KORUNMASI

- Hastanın psikolojik durumunun buna ait kişisel verilerinin mahremiyeti ve gizliliği sağlanır.
- Kişi gizlice dinlenmeden, karışılmadan ya da herhangi bir psikolojik müdahaleye maruz kalmadan kendi değerlerine sahip olabilmelidir.

6.8 ÖLÜ KİŞİNİN BEDENİNE AİT MAHREMİYET

- Kişilerin beden mahremiyeti yalnızca yaşarken değil, öldüklerinde de korunması gereken bir değerdir.
- İnsanlar ölmüş arkadaşlarına ve akrabalarına saygı göstermeyi ve başkalarının da onlara saygı göstermesini isterler.
- Ölmek üzere ve ölen hastaların müdahale, hazırlık ve transferinde hasta mahremiyetinin (perde, paravan varsa odadaki diğer hasta ve hasta yakınlarının dışarı çıkarılması) sağlanmalıdır.
- Cenazenin hastane içinde taşınması sırasında mahremiyet ve güvenliği sağlanarak morga transferi yapılmaktadır

7.0 İLGİLİ DOKÜMANLAR